

MANDAL HAVN KF
Postboks 905
4509 MANDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liudmila Pechinkina, 37017847

Tillatelse til tiltak i sjø i Strømsvika i Lindesnes kommune

Fylkesmannen gir Mandal havn KF tillatelse til tiltak i sjø i Strømsvika i Lindesnes kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften § 22-6. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi varsler samtidig om endret saksbehandlingsgebyr. Merknader til varselet kan sendes innen to uker.

Vi viser til søknad av 13.03.2020 om tiltak i sjø i Strømsvika i Lindesnes kommune, supplerende opplysninger oversendt på e-post og øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

Fylkesmannen i Agder gir Mandal havn KF tillatelse til tiltak i sjø i Strømsvika ved gnr./bnr. 40/5, 40/703, 40/742 og 40/771 i Lindesnes kommune. Tillatelsen omfatter følgende tiltak:

- utfylling av inntil 120 000 m³ utsprengte masser over et areal vist på kart i rapporten av 13.03.2020;
- mudring eller tildekking av forurensede masser i søndre vik i forkant av utfyllingsarbeidene.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 7, og forurensningsforskriften § 22-6, jf. § 22-3.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

2 Sakens bakgrunn

Multiconsult Norge AS søker på vegne av Mandal havn KF om tiltak i sedimenter i Strømsvika i Lindesnes kommune. Det søkes om utfylling av inntil 120 000 m³ lokale sprengsteinmasser i sjø ved gnr./bnr. 40/5, 40/703, 40/742 og 40/771 i Lindesnes kommune. Formålet med utfyllingen er å utvide tømmerkaiområdet i Strømsvika i samsvar med reguleringsplanen «Strømsvika – Brennevinmyra

Næringsområde» (planid 201322, vedtatt 17.12.2015). Massene skal sprenges fra fjellsiden og fylles direkte ut i sjøen utenfor. Tiltakshaver planlegger å fylle ut i tre områder/viker med slake platåer i bergskrenten under vann for å unngå at store mengder masser sklir ut. Det er anslått at utfyllingen, herunder utfyllingsfoten, vil berøre et totalt sjøbunnsareal på ca. 12 000 m². Multiconsult har gjennomført geoteknisk prosjektering av utfyllingen og vurdert bl.a. stabilitet, setninger og utførelse av utfylling, jf. notat av 30.04.2020. De har i tillegg gjort en vurdering av om og hvorvidt den omsøkte utfyllingen kan påvirke strømforholdene og vannutskiftingen i Strømsvika, jf. notat av 07.08.2020.

Sedimentundersøkelsen gjennomført i tiltaksområdet i februar 2020 viser at sedimentene er forurenset med polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) og tributyltinn (TBT). Grunnet påvist forurensning søker Mandal havn samtidig om tillatelse til mudring eller tildekking av sjøbunnsmasser i deler av tiltaksområdet (søndre vik) før oppstart av utfyllingsarbeidene for å minimere fare for spredning av forurensning under utfyllingen. Tiltakshaver ønsker å holde begge alternativene åpne av økonomiske og praktiske hensyn.

Det er tidligere fylt ut relativt store mengder masser i sjø på vest- og østsiden av Strømsvika, jf. tillatelser til utfylling i sjø, datert 04.01.2017 og 11.01.2017.

2.1 Lovgrunnlag

Tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, kan gis tillatelse til med hjemmel i lov 13.03.1981 nr. 6 om vern for forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7. I tillatelsen kan det settes nærmere vilkår for å motvirke at forurensningen fører til skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 16. Tillatelse til mudring fra fartøy kan gis med hjemmel i forurensningsforskriften § 22-6, jf. § 22-3.

Når Fylkesmannen avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Saken er også vurdert etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 i lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltningen av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og §§ 4 og 12 i forskrift 15.12.2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften).

3 Saksgang

Multiconsult sendte søknad av 13.03.2020 til uttalelse til berørte parter og aktuelle myndigheter samtidig med at søknaden ble sendt til Fylkesmannen 16.03.2020. Fylkesmannen sendte den 27.03.2020 forespørsel om uttalelse til Fiskedirektoratet. Vi har fått oversendt uttalelser fra Kystverket og Norsk maritimt museum.

Kystverket Sørøst skriver følgende i brev av 17.03.2020:

«Kystverket Sørøst har ingen vesentlige merknader til søknaden om tillatelse etter forurensningsloven. Vi gjør oppmerksom på at tiltaket også krever tillatelse etter havne- og farvannsloven.»

Norsk maritimt museum skriver i e-post av 17.03.2020 om at de ikke har noen innvendinger til tiltaket.

Fiskeridirektoratet region Sør skriver bl.a. følgende i brev av 28.04.2020:

«Vi ser det som svært negativt at viktige naturverdier ødelegges eller at miljøgifter slippes ut eller spres i naturmiljøet hvor de akkumuleres i næringskjeden og som på sikt, representerer en potensiell fare for mennesker og dyr. Det må stilles strenge krav til å redusere utslipp som er

skadelig for naturmiljøet. Spesielt har miljøfarlige stoffer negative konsekvenser til gyte og oppvekstområder for marine organismer og for fiskeriene i utslippenes influensområder. Viktige stikkord er – mattrygghet og helse.

Det er ikke registrert viktige naturtyper i nærheten av tiltaksområdet. Det omsøkte tiltaket vil ikke komme i konflikt med utøvelse av yrkesfiske i området. <https://kart.fiskeridir.no/fiskeri>.

Dersom Fylkesmannen i Agder gir tillatelse til omsøkte tiltak, må det stilles strenge krav for å redusere spredning av forurensede partikler. Det må gjennomføres spredningshemmende tiltak slik at utfylling av stein medfører minimal spredning av partikler og plast fra sprengledninger. Arbeidene må gjennomføres på en skånsom måte, slik at omliggende miljø i så liten grad som mulig påvirkes, og ikke medfører skade på naturmangfoldet eller forringer miljøtilstanden til vannforekomsten.»

4 Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Tiltak i sedimenter påvirker det akvatiske miljø på forskjellige måter. De viktigste konsekvensene av utfylling er midlertidig forringelse av vannkvalitet i form av nedslamming, spredning av forurensning fra sedimenter og utfyllingsmasser, samt endring og/eller ødeleggelse av habitatet til vannlevende organismer. Virkningene av mudring varierer avhengig av bl.a. når, hvor og hvordan mudringen skal gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. Tildekking av forurenset sjøbunn kan være et godt alternativ til mudring. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

Forurensning

Ifølge Multiconsult sin rapport av 13.03.2030, er terrenget i tiltaksområdet bratt med lite sedimenter. I de tre vikene der det planlegges utfylling, er det likevel slakere, og det finnes noe løsmasser. I nordre vik og i dypere deler av området består sedimentene av mudder og fin sand, mens sedimentene i søndre vik består av skjellsand. Sedimentundersøkelsen gjennomført i forbindelse med den omsøkte utfyllingen viser at sedimentene er forurenset med bl.a. antracen, pyren og TBT, men forurensningsgraden i de fem prøvepunktene varierer noe. Konsentrasjonene av pyren tilsvarer tilstandsklasse III (moderat) i to prøvepunkter og konsentrasjonene av antracen tilsvarer tilstandsklasse III (moderat) og IV (dårlig), jf. veileder 02:2018 «Klassifisering av miljøtilstand i vann». Konsentrasjonene av TBT tilsvarer tilstandsklasse V (svært dårlig) i alle prøvepunkter, men prøvepunkt 1 ved gnr./bnr. 40/703 (søndre vik) skiller seg ut ved at TBT-konsentrasjonen der er svært høy (1 300 µg/kg) både i forhold til de andre prøvepunktene (2,5 – 3,6 µg/kg) og nedre grense for tilstandsklasse V (0,033 µg/kg). Ved eksponering til stoffer i konsentrasjoner som henholdsvis tilsvarer tilstandsklasse III, IV og V kan det oppstå kroniske, akutt kroniske og omfattende toksiske effekter hos akvatiske organismer.

Mange miljøgifter, bl.a. TBT og PAH, er hydrofobe og binder seg til små partikler som lett kan virvles opp dersom sediment blir forstyrret. Oppvirvling kan medføre frigjøring av miljøgifter som da kan bli mer biotilgjengelige for akvatiske organismer. Etersom sedimentene er forurenset og består i enkelte deler av tiltaksområdet av finpartikulært materiale, vurderer vi at det er en betydelig fare for spredning av forurensning under utfyllingsarbeidene. Et vanlig tiltak for å begrense spredning av forurensning under tiltak i sjø er bruk av siltgardin. Det kan likevel være utfordrende å bruke siltgardin i lokaliteter med mye strøm og vind samt der sjøbunnen/terrenget skråner bratt. Ifølge COWI AS sin rapport av 28.08.2017 om tidligere utførte utfyllinger i Strømsvika, var strøm- og vindforholdene i Strømsvika krevende, men det ble gjort et forsøk på å sette ut siltgardin. Det viste seg at det kun var mulig å benytte siltgardin innerst i viken. Siden det er varierende dybdeforhold i tiltaksområdet og basert på erfaringene fra tidligere utfyllingsarbeidene i Strømsvika, kan det etter

vår vurdering være krevende å ha et godt fungerende siltgardin som omslutter hele tiltaksområdet (inkludert fyllingsfot) i det konkrete tilfellet. Også bruk av lekter som skal kunne passere og operere i tiltaksområdet, kan vanskeliggjøre bruk av siltgardin. Et alternativ til siltgardin er boblegardin som har en tilsvarende effekt. Vi mener at bruk av boblegardin også kan være krevende å benytte i tiltaksområdet pga. utformingen av sjøbunnsterrenget. For å kontrollere partikkelspredning stiller Fylkesmannen vilkår om kontroll med partikkelspredning (turbiditetsmålinger), jf. vilkår 1. Selve utfyllingen må i tillegg tilstrebes utført så skånsomt som mulig slik at oppvirvling av forurensning i så liten grad som mulig skal skje. Multiconsult foreslår å begynne å legge massene ytterst ved hjelp av lekter slik at man begrenser partikkelspredning ved å danne en slags barriere i form av ytre fyllingskant. Vi er enig i at en slik fremgangsmåte kan redusere spredning av partikler ut av tiltaksområdet.

Tiltak i søndre vik for å begrense spredning av forurensning

I søndre vik er det noe større partikler (skjellsand), noe som i utgangspunktet innebærer mindre fare for partikkeloppvirvling og dermed spredning av forurensning. Grunnet svært høye TBT-konsentrasjoner mener Multiconsult likevel at det er nødvendig med avbøtende tiltak for å begrense spredning av forurensning og foreslår at forurensete masser enten mudres eller dekkes til før utfyllingsarbeidene starter. Tiltakene foreslås gjennomført i den grunneste delen av søndre vik etter at det er gjort supplerende undersøkelser for å få et bedre bilde av forurensningens omfang.

a) Mudring

Ev. mudring vil omfatte fjerning av det øvre sedimentlaget som er antatt å være mest forurenset. Multiconsult foreslår bruk av siltgardin og måling av turbiditet under mudringen. Ev. avvanning av overskuddsmassene fra mudring skal foregå innenfor siltgardin før massene leveres til et godkjent avfallsanlegg.

b) Tildekking

Ev. tildekking vil enten være med duk eller med et 10 cm tykt sandlag, som skal være egnet til formålet.

Fylkesmannen har forståelse for at tiltakshaver ønsker å holde begge alternative løsninger åpne av økonomiske og praktiske hensyn da bl.a. resultater av supplerende undersøkelser kan påvirke valg av løsningen. Miljømessig kan det være hensiktsmessig å velge tildekking fremfor mudring ettersom mudring av forurenset sjøbunn som regel medfører oppvirvling av forurensning. I det aktuelle tilfellet består løsmassene av skjellsand. Som nevnt ovenfor, virvles sandpartikler ikke opp i like stor grad som f.eks. silt og leire. I tillegg foreslår Multiconsult å bruke siltgardin under mudringen. Vi mener derfor at mudring også kan være et egnet tiltak i det aktuelle tilfellet. Ettersom Multiconsult i sin rapport kun skisserer de to alternative løsningene, skal tiltakshaver oversende Fylkesmannen en detaljert beskrivelse av valgt løsning minst tre uker før tiltaket gjennomføres, jf. vilkår 14.

Utfyllingsmasser

Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. De kan inneholde nydannede partikler fra sprengningsarbeid som kan føre til nedslamming av nærliggende områder og mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellelev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Det er lokale masser utsprengt fra fjellsiden vest for Strømsvika som skal benyttes til utfylling. Ifølge søknaden, består berggrunnen i området av harde gneiser som gir lite finstoff og ikke danner nåleformede partikler, men nydannede partikler er likevel skarpe. Vi er enige i at harde bergarter som regel gir mindre finstoff ved sprengning. Mengde sprengstoff og sprengningsteknikk kan også ha betydning for dannelse av finstoff, og finstoffmengde er bl.a. ofte større ved tunnelspredning der det benyttes mye sprengstoff. Ettersom det er store mengder sprengstein som skal sprenges, kan

det etter vår vurdering ikke utelukkes at total mengde finstoff kan være relativt stor. Som nevnt ovenfor, anser vi ikke at bruk av siltgardin er hensiktsmessig grunnet tiltaksområdets beliggenhet, og partikkelspredning skal derfor kontrolleres ved kontinuerlig måling av turbiditet.

Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning, noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Tilførsel av nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger) siden nitrogen er et begrensende næringsstoff i sjøvann. Mengde av nitrogenforbindelser er avhengig av type og mengde sprengstoff. Sprengstein fra dagbrudd inneholder som regel mindre nitrogen enn tunnelstein. Etter vårt syn vil ikke tilførsel av ekstra næring ha vesentlig innvirkning på miljøet i det aktuelle tilfellet siden tiltaksområdet ligger relativt åpent, og konsentrasjonen av tilførte nitrogenforbindelser vil trolig raskt fortynnes. Sprengstoffresten kan også påvirke pH i vann. Vi vurderer denne påvirkningen som minimal på grunn av sjøvannets store bufferevne.

Dersom det brukes plastslanger/ledninger under sprengning, kan sprengstein ha plastrester som fort kan spres ut i vannmassene. Vi forutsetter at det brukes elektriske tennsystemer ved sprengning. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver skal fjerne synlig plast før utfyllingsarbeidene og iverksette tiltak for å redusere plastforsøpling etter at tiltakene er gjennomført, jf. vilkår 12.

Utfyllingens utforming og betydning for strømforhold og vannutskifting

Multiconsult har prosjektert den omsøkte utfyllingen. Ifølge beregningene i notat av 30.04.2020, har utfyllingen tilstrekkelig stabilitet. Utsprengte steinmasser som skal benyttes, er av god kvalitet og med gode friksjonsegenskaper. Multiconsult forventer at det vil oppstå setninger i utfyllingen som vil vare i minst seks måneder.

I notat av 07.08.2020 har Multiconsult vurdert ev. påvirkninger av utfyllingen på strømforholdene og vannutskiftingen i Strømsvika. De konkluderer med at utfyllingen ikke vil påvirke vannutskiftingen siden Strømsvika ikke har noen terskel eller sund i innløpet. Selv om tverrsnittet av Strømsvika reduseres noe som følge av utfyllingen, vil dette være begrenset fordi utfyllingen berører tre mindre viker sørøst for Gulodden som er området med betydelig innsnevring. Videre har Multiconsult vurdert at den omsøkte utfyllingen ikke vil påvirke strømforholdene i vannforekomsten, men det kan forventes noe endring i strømforholdene like ved tiltaksområdet.

Natur- og rekreasjonsverdiene i tiltaksområdet

Det er i nærheten av tiltaksområdet registrert flere fuglearter oppført på norsk rødliste, bl.a. hønsenhauk (nær truet), fiskeørn (nær truet), fiskemåke (nær truet) og lomvi (kritisk truet), jf. Naturbase kart. Det er i tillegg registrert flere fiskearter i Strømsvika, bl.a. makrell, sei og lyr. Jåbekken som ligger nordøst for tiltaksområdet, er en dokumentert sjøørretbekk, jf. registrering av sjøørretbekker i Agder.

Like vest for tiltaksområdet ligger det to friluftslivsområder: Strømsvika, vest (ID FS00000882), et statlig sikret friluftslivsområde kategorisert som svært viktig, og Kalvvikheia-Strømsvika (ID FK00019918), et regionalt viktig friluftslivsområde, jf. Naturbase kart. I søknaden nevnes det at det finnes hytter i utkanten av Strømsvika samt at området på utsiden av vika benyttes til bading, fisking og friluftsliv, men at området på land benyttes i dag som tømmerkai.

Etter vår vurdering vil ikke de omsøkte tiltakene påvirke de registrerte dyreartene i vannforekomsten i nevneverdig grad, med unntak av den direkte lokale påvirkningen i tiltaksområdet som følge av utfyllingen. I tillegg kan det genereres støy under tiltaksgjennomføringen. Støy kan påvirke fugl og

fisk samt redusere verdien av friluftsliv. Tiltaksområdet i sjø er i gjeldende plan regulert til havn/havneområde i sjø, som innebærer at noe støy må påregnes. Området på land benyttes nå som tømmerkai og det ligger et industriområde på østsiden av Strømsvika, og området er således eksponert for en del støy. Tiltaket kan defineres som stort, men etter vårt syn genererer selve anleggsarbeidene (utfylling og mudring/tildekking) relativt begrenset støy. I det aktuelle tilfellet vurderer vi likevel at støy kan være en ulempe ved utøvelse av friluftsliv og rekreasjon under anleggsperioden.

Tidsperiode for gjennomføring av tiltakene

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Av hensyn til bl.a. viktige naturtyper og arter kan ytterligere innskrenkning av perioden for å gjennomføre tiltak være aktuell.

Multiconsult søker på vegne av tiltakshaver om å få gjennomført tiltaket i sommer- og høstmånedene siden Strømsvika er blitt en industrihavn og ikke lenger er et attraktivt friluftslivsområde. Videre mener Multiconsult at sjørret er den viktigste arten i tiltaksområdet til å ta hensyn til slik at gjennomføring av tiltakene i sommermånedene, dvs. utenom gyting- og vandringsperioden, er gunstig for å unngå negativ påvirkning på sjørreten. Fylkesmannen er enig i at det er viktig å ta hensyn til sjørret. Vi vurderer det likevel slik at påvirkning på sjørreten vil være begrenset i det aktuelle tilfellet. Vi begrunner dette med at tiltaksområdet ikke ligger i umiddelbar nærhet til Jåbekken (nordre vik som er det nærmeste delområdet ligger ca. 300 m i luftlinje fra bekken) slik at fisken vil få mulighet til å passere relativt fritt forbi tiltaksområdet på østsiden av Strømsvika. Videre mener vi at det viktig å unngå forringelse av vannkvalitet i sommermånedene av hensyn til det marine miljø, rekreasjon og friluftsliv. Vi finner derfor ikke grunn til å fravike hovedregelen i det konkrete tilfellet, jf. vilkår 9.

Naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Fylkesmannen har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase kart (<https://kart.naturbase.no/>), Artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no>) og Vann-nett (<https://vann-nett.no/portal/>). Vi har også brukt Multiconsult sin rapport vedlagt søknaden i vår vurdering av saken. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlag, jf. nml. § 8, er tilstrekkelig ivaretatt.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, jf. nml. § 8, er miljøkonsekvenser av tiltak i sedimenter godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Det finnes også omfattende forskning på effekter av miljøgifter på det akvatiske miljø. På bakgrunn av dette legger vi mindre vekt på føre-var-prinsippet som skal legges til grunn for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. nml. § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Tiltakene skal utføres i et område der det allerede har vært gjennomført flere større utfyllinger. Selv om utfyllingen vil berøre et stort sjøbunnsareal, er det ikke registrert spesielt viktige naturverdier i tiltaksområdet. Vi vurderer derfor at det ikke er sannsynlig at tiltaket, utført i henhold til fastsatte

vilkår, vil gjøre ytterligere skade på naturmangfoldet. Vi forventer at tiltaket vil medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt. Det må likevel påvises aktsomhet mht. ukjente miljøproblemer i området.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om turbiditetsmålinger og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring er et eksempel på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 7 («Best Available Technology»).

Vannforskriften

Vannforskriften har som hovedformål å beskytte, og om nødvendig forbedre eller gjenopprette, tilstanden i vannforekomster, med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god tilstand. Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, jf. vannforskriften § 4. Forringelse av vannforekomsten kan kun tillates dersom det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Tiltaksområdet tilhører vannforekomsten Mannefjorden som er registrert med ID 0132010100-C i portalen Vann-nett. Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand, og det er risiko for at miljømålet ikke nås innen 2021. De omsøkte tiltakene berører kun en del av vannforekomsten. Fylkesmannen mener derfor at det er rimelig å anta at de ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomsten når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften §§ 4 og 12, forutsatt at tillatelsens vilkår overholdes. Vi vurderer derfor at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

5 Vilkår

Generelle vilkår

1. Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under anleggsarbeidene. Målingene må være representative i forhold til påvirkningen av tiltakene. Turbiditeten skal måles i jevnlig dybdeintervaller fra vannoverflaten og ned til bunnen. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig.

Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter (forutsatt turbiditetsmålinger hvert 10. minutt), nødvendige tiltak iverksettes og Fylkesmannen varsles. Tiltakene kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Tiltakshaver skal sende program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes, til Fylkesmannen minimum tre uker før tiltakene iverksettes.

2. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

3. Arbeidet skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter,

skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Fylkesmannen må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

4. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

5. Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til forskrift 06.12.1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen. Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

6. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Fylkesmannen om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan varsles med enkel e-post til fmagpost@fylkesmannen.no. Det kan bli ført tilsyn under arbeidene.

7. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

8. Fylkesmannen skal ha rapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at arbeidene er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer (jf. vilkår 1), redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.

9. Tiltaket skal ikke gjennomføres i tidsrommet 15. mai til 15. september.

10. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.

Utfylling

11. Det kan fylles ut inntil 120 000 m³ utsprengte steinmasser i sjø i det omsøkte området. Arealet som blir berørt av utfyllingen, må ikke overskride areal anvist på kart i rapporten av 13.03.2020.

12. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Beskrivelse av tiltakene skal inngår i sluttrapporten, jf. vilkår 8.

13. Dersom det viser seg at utfyllingsmasser er av en slik karakter at arbeidene medfører alvorlige miljømessige problemer, tas det forbehold om at arbeidene skal stanses, og at saken blir vurdert på nytt.

Mudring og tildekking

14. Sjøbunnen i søndre vik skal mudres eller tildekkes før arbeidene med utfylling starter opp. Tiltakshaver skal sende resultater av supplerende sedimentundersøkelser og beskrivelse av valgt

løsning til Fylkesmannen minimum tre uker før tiltaket iverksettes. Beskrivelsen skal inneholde følgende opplysninger:

- *ved mudring*: mengde masser som skal mudres, berørt sjøbunnsareal, metode for mudring, ev. behov for avvanning og håndtering av overskuddsvannet.
- *ved tildekking*: dokumentasjon på tildekkingsmassenes egnethet, stedsspesifikk vurdering av tildekkingslagets tykkelse og oppbygging, berørt sjøbunnsareal.

15. Mudrings-/tildekkingsarbeidene skal sikres mot partikkelspredning med siltgardin eller tilsvarende installasjoner. Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon. Fylkesmannen skal ha melding om eventuelle andre tiltak før arbeidene igangsettes. Siltgardinen må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet, og visuell kontroll viser at det ikke er synlig partikkelforurensning på innsiden av siltgardinen.

Siltgardinet skal fjernes slik at partikler som har festet seg til gardinen under arbeidene, ikke ruser av og spres i vannmassene.

16. Overskuddsmassene fra mudring skal håndteres forsvarlig og leveres til et godkjent avfallsanlegg. Dokumentasjon på levering av massene skal legges ved sluttrapport, jf. vilkår 8.

Ev. avvanning av muddermasser skal foregå på en slik måte at partikkelspredning til omkringliggende områder minimeres. Overskuddsvannet fra avvanningen skal ledes på innsiden av siltgardinen.

17. Tildekkingsmassene skal tilfredsstillende kravene i Miljødirektoratets veileder M-411/2015.

18. All mudring/tildekking skal være slutført før utfyllingsarbeidene starter opp.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

6 Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Mandal havn KF, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver for ansvaret for innhenting av tillatelser etter annet lovverk, bl.a. havne- og farvannsloven, eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig i forhold til andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

7 Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Dere kan klage på vedtaket. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra det tidspunktet dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Fylkesmannen i Agder.

8 Forhåndsvarsel om saksbehandlingsgebyr

Søker skal betale gebyr for vår behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi varslet i brev av 17.03.2020 et saksbehandlingsgebyr basert på opplysningene gitt i søknaden. Vi gjorde samtidig oppmerksom på at vi kunne endre gebyrsats. Ettersom saksbehandlingen har medført mer ressursbruk hos Fylkesmannen enn forventet, har vi besluttet at gebyret skal fastsettes til sats 5, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Dette tilsvarer kr 66 600.

Dere kan sende merknader til dette forhåndsvarselet til oss innen to uker etter at dere har mottatt det.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør
Miljøvernavdelingen

Veronica Skjævestad
faggrupeleder forurensning
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Klageskjema
- 2 Faktaark om plast i utfyllingsmasser

Kopi til:

LINDESNES KOMMUNE

Fiskeridirektoratet

MULTICONSULT

NORGE AS

Kystverket

Naturvernforbundet i

Agder

Irlin Kelly Haagensen

TØMMERKAIA AS

Sven Fidjeland

Agder fylkeskommune

Anne Guri Weihe
Steindal

Nordre Heddeland 26 4534 MARNARDAL

Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Nedre Skøyen vei 2 0276 OSLO

Postboks 1502 6025 ÅLESUND

Postboks 718 4666 KRISTIANSAND S

Postboks 3010, 4507 4515 Mandal
Mandal

c/o Mandal kommune 4509 MANDAL

Postboks 905

Regevikveien 87 4515 MANDAL

Postboks 788 Stoa 4809 ARENDAL